

AZ emberek gyakran hajlamosak egy-egy ország uralmon lévő kormányának politikája után ítéletet mondani magáról a nemzetéről is — csakúgy, általában. A magyarok, a szlovákok, a németek stb. *ilyenek meg olyanok...* Mert nekünk *ezt meg azt* a rosszat tették! Persze, mondanom sem kell,

irodalom, a filozófia elterjesztéséért, megismertetéséért Jugoszláviában, szerb nyelvterületen. Nem tudom, van-e magyar könyveknek ennyire szakavatott, „idegen” ismerője és ennyire szorgos tolmácsolója rajta kívül.

Babic 1934-ben született Paliacson. Az Újvidéki Bölcsészettudo-

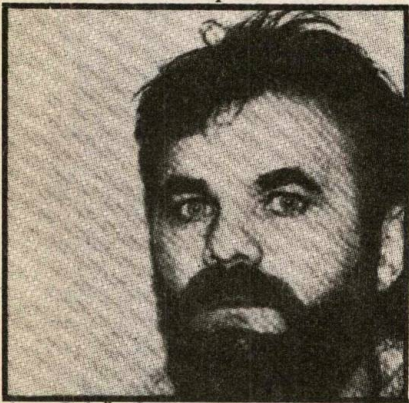
ti őt össze Sava Babictyal? A magyar kultúra iránti rokonszenv. Balaževic számos portrét festett magyar írókról, műveik elolvasása, „megélése” után. Az írók fényképe, valóságos arcuk csupán kiindulópont volt a számára. A portrék lényegét, igazi jellegét, a belső valóságot a művek inspirálták. „Ivan Balaževic a művön keresztül vetíti ki az író arctájképét. Balaževic kiemelte az írott mű értékét, és megkísérelte a saját művébe átültetni. Ha valakinek nem tetszene a portré, akkor az azt jelenti, hogy ő az író művét másképpen olvasta, vagy az a festő olvasatával nem egyezik. A portréknak ki kell fejezniük, kik azok az írók, akik Balaževictel rokon lelkek, s kik azok, akik kételyeket támasztanak. Minden megtalálható az arc-tájképen...” — mindezt Sava Babic mondja festőbarátjáról. S kik azok a magyar írók, akiknek műve-lelke Ivan Balaževic ecsetje alá került? Lukács György (*Arc és álarc*), Déry Tibor

Kultúrák között

Sava Babic és Ivan Balaževic

az ilyesfajta bíraskodásnál, ítélet-kimondásnál mindig a rosszra, a sérelmekre *szokás* koncentrálni.

Mostanában elég sok szó esik a szerbekről. A jugoszláviai háborúskodás megosztotta az emberek szimpátiáját. A szerbek ebből a szimpátiából kevesebbet kapnak, mint a szlovének vagy a horvátok. Ez van „általában”... De cikkemet elsősorban nem politikálási kedvből írtam, hanem inkább azért, hogy most a szerbekről, a „jugoszláviai-akról” kicsit ne a politika miatt es-

Ivan Balaževic

sen szó. A gazdag kultúrákból kiragadtam két olyan művész munkásságát, amelyek e gyűlölködéstől sötét heteiben a politikának éppen a jól ismert mondást juttatják eszembe: *Ars longa, vita brevis*. Vagyis: kormányok jönnek-mennek, a tudomány, a művészet mindig marad.

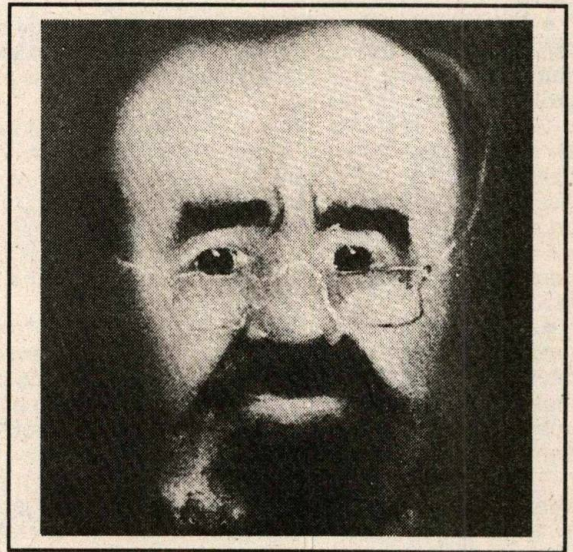
SAVA BABICról a magyar olvasó nem hallott eleget. Pedig Sava Babic nagyon sokat tett a jó magyar

mányi Egyetem professzora. Kritikus, esszéíró, műfordító, és fordításelmélettel is foglalkozik. Belgrádban él.

Sava Babicot volt alkalmam személyesen is megismerni. Nagyon szerényen fogadta a dicséző szavakat, amelyekkel munkáját illették. Ám annál nagyobb szeretettel, melegséggel nézett a magyar könyvekre, amelyeket szerb nyelvre lefordított. Cseres Tibor, Örkény István, Hubay Miklós, Illyés Gyula, Csáth Géza, Heller Ágnes, Sánta Ferenc, Lukács György, Hamvas Béla, Szeli István, Eörsi István, Tolnai Ottó műveit Sava Babicnak köszönheti a szerb olvasóközönség. S külön ki kell emelnünk, hogy a szlovákiai magyar irodalom felé is kiterjed figyelme. Lefordította Grendel Lajos *Áttételek* című regényét, amely egyelőre vár a kiadásra.

Babic *nyelvteremtő fantáziáját, szellemes nyelvi meglepetéseit* a műfordítások során bőségesen kamatoztatta.

IVAN BALAZÉVIC grafikus, festő. A Szabadka melletti Tavankúton született 1949-ben. A zágrábi Képzőművészeti Akadémián Mirjan Detoni tanítványa volt. Hogy mi kö-

Sava Babic — Ivan Balaževic festménye, a *Klegyensúlyozott súlyzó*

(*Viharos idők alkotója*), Hamvas Béla (*A szocializmus rab anyala*), Illyés Gyula (*Európai vakond*), valamint Hubay Miklós (*Komédia vagy tragédia*).

Sava Babicról és Ivan Balaževicről, e két nyitott gondolkodású, a Balkánon élő művészről mint igazi európeerekről beszélhetünk.